

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTAL EGYÜTT
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE. 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ:
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, IV. (BELVÁROS), MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

„Biztonsági” robbantószer.

Lapunk egyik legutóbbi számában bővebben foglalkoztunk az u. n. sujtólégbiztos robbantószerekkel és felhívtuk bányászaink figyelmét azokra az óvintézkedésekre, melyek e robbantóanyagok vásárlásánál szem előtt tartandók. Kifejtettük, hogy a bányász saját érdeke ellen cselekszik s amúgy is terhes felelősségét növeli, ha oly robbantóanyagokat használ, melyek nem bírnak hazánkban gyártási és forgalombahozatali engedéllyel, tehát amelyek ugyszólván suba alatt árusíthatnak. E felszólításunknak meg is lett az eredménye, amennyiben — miként a hozzánk beérkezett levelek tömegéből értesülünk — az ország több helyén ezen engedély nélküli robbantóanyagok használatát beszüntették és áttértek jó magyar gyártmányu, a kellő engedélyekkel bíró robbantószer alkalmazására. Örömről szolgál tehát, hogy cikkünkkel nemcsak bányászainknak, hanem közvetlenül a hazai iparnak is szolgálatot tettünk.

Ez alkalommal a robbantóanyagok egy másik fajtájáról óhajtunk néhány szót szólni, amelynek lényege — bár használatuk immár csaknem kizorította a nitroglycerines robbantóanyagokat — a bányászok nagy része előtt mindeztideig ismeretlen. Ezek ugyanis az u. n. biztonsági robbantószer, melyek hazánkban egy felvidéki robbantóanyaggyár által hozatnak forgalomba.

Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy mit is jelent e megjelölés: „biztonsági robbantószer”. A válasz, hogy ennek egész más az értelme, mint amit alatta közönségesen érteni szoktak. A „biztonsági robbantószer” ugyanis szolgál fordítása a német „Sicherheitssprengstoff”, a francia „Explosive de sureté” s az angol „Safety explosive” kifejezéseknek. Igen ám, de a német, angol és francia a fenti kifejezésekkel nem azokat a robbantóanyagokat jelöli meg, melyeket mi biztonsági robbantóanyagok alatt ismerünk, hanem azokat, amelyeknek rossz magyar neve: „sujtólégbiztos robbantóanyagok”. A mi biztonsági robbantóanyagunk németül: „Handhabungssicherer Sprengstoff”, franciául „Explosive á l'ammunition”, angolul „Ammonites”. A „handhabungssichere Sprengstoffe” kifejezést az új magyar vasuti üzletszabályzat „veszély nélkül kezelhető robbantószer” fordítja, ami valóban inkább fedi azt a fogalmat, melyet a köznyelv biztonsági robbantószer név alatt ismer.

Ez utóbbiak tehát szigorúan megkülönböz-

tendők a sujtólégbiztos anyagoktól; e két fogalmat felcserélni semmiesetre sem szabad, mert a legnagyobb szerencsétlenségek származhatnak belőle. Igaz ugyan, hogy a sujtólégbiztos anyagok nagyobb része egyszersmind „handhabungssicher” is, de vannak olyan sujtólégbiztos anyagok, melyeknek kezelése nem jár semmivel se kisebb veszéllyel, mint pl. a dinamité. Elég, ha az u. n. széndynamitra utalunk.

A veszély nélkül kezelhető robbantóanyagok lényegét tehát jelzi azok elnevezése. Lássuk már most, mi szükséges ahhoz, hogy valamely robbantóanyag veszély nélkül kezelhető legyen s mi ennek az előnye.

Hogy a veszély nélkül kezelhetőség feltételeit megállapíthassuk, megint a németekhez kell fordulnunk, mert sem nálunk, sem pedig Ausztriában erre nézve hivatalosan megállapított definíciót nem találunk. Ellenben Németországban, ahol a robbantóanyagipar évtizedek óta szabadon fejlődhetett és nem volt guzsba kötve, mint nálunk, ez irányban is teljesen a kor színvonalán vannak. Az új német „Eisenbahn-Verkehrsordnung” ugyanis kimondja, hogy „handhabungssicher” mindazok a robbantószer, melyek 75 foknyi hőmérsékletben 48 órán át való raktározás után salétromsav-gázokat nem fejlesztenek s úgy a raktározás előtt, mint után taszítás, surlódás és gyújtás iránt nem veszélyesebbek, mint a Donarit nevű németországi (hazánkban nem engedélyezett) robbantószer.

Azok az anyagok, melyek e feltételeknek megfelelnek, veszély nélkül kezelhetőnek nyilváníthatnak és valamennyi német vaspályán szállíthatók.

Hazánkban valamely robbantószer veszély nélkül kezelhető voltát a belügyminiszter állapítja meg. Az ily robbantószer ugyancsak a fentemlített kedvezményben részesülnek a vasuton való szállítás terén; örömmel kell azonban konstatálnunk, hogy mi e robbantószer használatát illetőleg a németeknél előbbre vagyunk, mert míg a „handhabungssicher” robbantószer Németországban a „Gesetz gegen den gemeingefährlichen Gebrauch von Sprengstoffen” című németbirodalmi törvény hatálya alá tartoznak s közigazgatási tekintetben ugyanazon szigorú elbírálás alá esnek, mint a dinamit, addig nálunk a robbantószer eme csoportjára nézve általános rendőri szempontokból is igen sok könnyítésnek van helye.

A robbantóanyagipar fejlődése a veszély nélkül kezelhető anyagok felé irányul. Lesz idő, amikor a dinamit használatát szerte a világon törvény fogja

eltiltani, úgy mint pl. most egyes államokban az ólomfestékek alkalmazását. Évente ezer és ezer azoknak a száma, akik a dynamit megfékezhetetlen rombolása által életüket, testi épségüket s vagyonukat veszítik: nem csoda tehát, hogy a veszély nélkül kezelhető robbantószerkezetek nagy mérvben kiszorították már eddig is Nobel zseniális találmányát. Hazánkban a haladás e téren valóban bámulatos: míg ezelőtt körülbelül 3—4 évvel valamennyi robbantómunka csakis dynamittal végeztetett, addig jelenleg csak ott használják a veszedelemes anyagot, ahol a vélt pénzbeli megtakarítást többre becsülik, mint az emberi élet védelmét. Pedig egy-egy váratlan explozió ezerszeresen több vagyont semmisíthet meg, mint a robbantóanyagon elérni vélt megtakarítás sok-sok évi eredménye.

Hogy a veszély nélkül kezelhető robbantóanyagokkal mily nagy technikai eredményeket lehet elérni, legjobb példája a jelenleg is folyamatban lévő fiúmei robbantás. A „Danubius” hajógyár új gyártelepének építkezéseihez felette nagymennyiségű kőzet lerobantása szükséges: e hatalmas műszaki munkát immár csaknem egy félév óta kizárólag egy felvidéki magyar gyár veszély nélkül kezelhető robbantószerével végzik, és pedig oly kedvező eredménnyel, hogy az minden várakozást felülmúl. Bebizonyult ugyanis, hogy a szóban levő anyag, bár használata teljesen veszélymentes, gazdaságilag is jobb eredményt szolgáltat, mint a nitroglycerines robbantószerkezetek. E munkálatokat nemrég gróf Montecuccoli tengernagy megtekintette és teljes elismerését fejezte ki. Magunk is ajánljuk e munkálatok megtekintését minden szakembernek, ki robbantóanyaggal foglalkozik, hogy közvetlen tapasztalatból ismerje meg a „veszély nélkül kezelhető robbantószerkezetek” hatalmas technikai erejét és szociálpolitikai fontosságát.

B. Á.
bányamérnök.

Tagozott öntöttvaskazán barnaszéntüzelésre.

A találmány tárgya oly tagozott kazán, amelyben a barnaszéneket s általában véve az illó alkotórészekben bővelkedő szénféléket, központi fűtőberendezések céljaira, a folytonos tüzelés előnyökének felhasználásával s az okszerű tüzelés összes követelményeinek kielégítésével értékesíthetjük. E kazánok úgy kisnyomású gőz-, mint melegvízfűtésre egyformán szerkeszthetők.

A forgalomban lévő ilyenemű kazánok tudvalevőleg mint folytonosan égő kazánok csakis koksztüzeléssel váltak be. Ez a körülmény a koksznak abnormisan magas ára miatt a fűtőberendezések üzemét egyrészt megdrágítja, másrészt a gázdus széneket érvényesülésüknek egy igen tág teréről leszorítja.

A gázdus szének ilyen kazánokban való felhasználásának a következő okok állnak utjába:

1. Eddig nem sikerült sem töltőakna és tüztér között olyan kapcsolatot találni, sem a rostély alakját úgy megszabni, amint azt a gázdus szének különleges tulajdonságai megkívánják. A tüztér ugyanis a meglévő szerkezetnél rendszeren öblös, szénbefogadó képessége nagy s a tűz maga az akna

alatt koncentrálódik, aminek következtében egyszerre túl nagy széntömegek jutnak az égés hatáskörébe s ez tudvalevőleg illó alkotó részekben bővelkedő szénknél, tömeges gázfejlődésre s az ezzel járó ismert bajokra, mint erős korom- és kátrány lecsapódásról, exploziót stb. vezet.

2. A láng szabad kifejlődésének követelményével ezek a kazánok nem számolnak eléggé, holott az erős lánggal égő gázdus szénknél ez elsőrendű fontosságú.

3. Nincs gondoskodás egyidejűleg az iránt, hogy az illó alkotó részek a kellő mértékben és alkalmas uton-módon a tüztérbe bevezetett másodlagos levegővel jól keverve tökéletesen elégettessenek.

A találmány tárgya már most oly kazán, amely megfelel, amennyiben a töltőakna alatt nyereg alakú ferde rostélyt alkalmazunk, (melyek nagyobb típusoknál lépcsős rostély gyanánt is lehet szerkeszteni), amelynek további jellemzője az, hogy az akna alatt meddő fölülete van és ennek következtében megátolja, hogy az aknában fölhalmozott szénoszlop alatt tűz égjen, tehát megátolja azt is, hogy nagyobb széntömegek egyidőben desztillálódjanak le.

Gondoskodás történt továbbá aziránt, hogy a tüztérbe a legalkalmasabb módon — tudniillik ellenáramban és igen tökéletes elosztással — előmelegített másodlagos levegő vezetessék be, amely a desztilláció zónájából fejlődő gázokkal tökéletesen keveredik és egyúttal azokat a parázsló tűzbe sodorván, meggyulladásukat is biztosítja.

Végül gondoskodva arról is, hogy a tüztér fölötti első és aránylag tágas csatornaszakaszban, amely a kazántestet egész hosszában áttöri, a levegővel így tökéletesen keveredett illó alkotó részek szabad lángkifejlődés mellett tökéletesen eléghessenek.

A rajz 1. ábráján egy középső kazán nézete, jobb oldalán pedig a kazán előnézete látható, míg a 2. ábra vízszintes metszeteket tüntet föl az 1. ábra 1—1, 2—2 és 3—3 vonala szerint.

Amint az ábrákból látható, az (A) töltőaknát a közbelső kazántagok fölülről lenyúló (S1) mellékszárai zárják magukba, elől és hátul pedig a megfelelő alakított mellső és hátsó tagok határolják. Az (S1) szárok végén alkalmazott (O) nyújtványok az (A) töltőaknából kiesező szén által a rostélyon képezett és az 1. ábrán pontozva jelzett szénkup magasságát határolják.

Az akna alsó részén jobbról és balról (T) tüztérre szélesedik ki, amelyet oldalról az (S2) főkazán-szárok részatosan befelé hajló fölületei, alulról pedig az (S2) szárokat áthidaló nyereg alakú (R) rostély két karja határolnak.

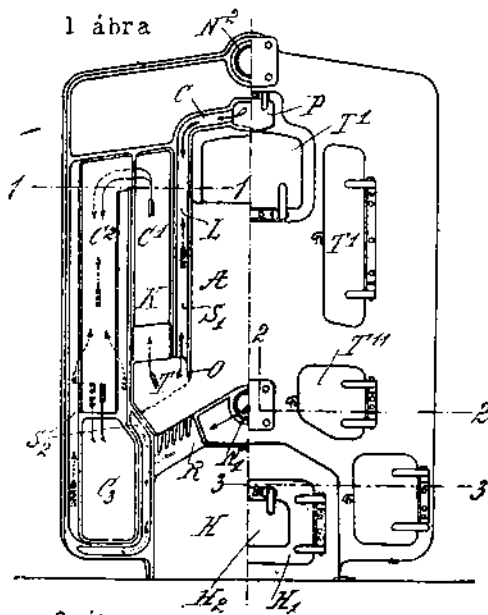
Az üreges rostélykarok a kazán vízterének szerves részét alkotják s további jellemzőjük az, hogy az akna alatt meddő fölületeik vannak, a középső meddő fölületet képező részüknön pedig az egyes kazántagokat alsó részüknön összekötő (N1) csőcsomókkal vannak felszerelve, minek következtében a kazánon átfutó összes víztömeg egyenletesen oszlik el a rostélykarokban és így annak a hűtését a leghatásosabban támogatják. Ez a megoldás egyúttal a rostélyt a kazán fűtőfölületének egyik leghatásosabb elemévé avatja. (N2) a kazántagokat fölül kapcsoló csőcsomók.

Ilyenformán megosztott tüztérhez jutunk, amely (T1 T1) tisztítóajtókon keresztül szükség esetén hátulról is megközelíthető, míg az aknába a szenet (T4) felső töltőajtón keresztül juttathatjuk.

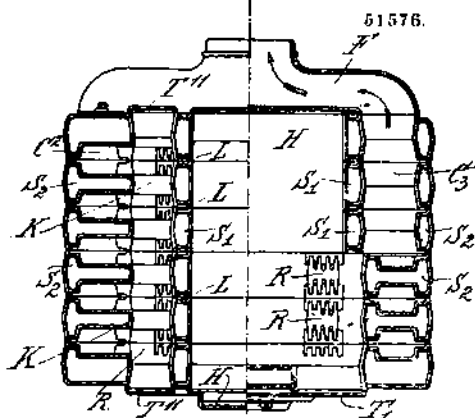
A rostély alatt az (S2) főkazán szárok között a (H) salakna van kiképezve, mely a (H1) ajtón át férhető hozzá és (H2) légbevezető csappantyúval van felszerelve.

Az (R) rostély, amelynek hajlása a tüzelőanyag-nak természetes csuszoszógéhez mérten választandó, nagyobb típusoknál lépcsős megoldással is szerkeszthető.

A tüztér fölött (S1) és (S2) szárazakat az ovális keresztmetszvényü (K) üreges karok töltik össze, a vizkeringésnek (S1) felé is utat nyitván, a viz keringésének lefolyását különben a pontozott nyilak jelzik. E karok úgy alakítottak, hogy két-két ilyen szomszédos kar között a gázok átvonulására elég nagy szabad keresztmetszvény kínálkozik.

2 ábra

A (K) karok fölött az egész kazántestben a (C1) csatorna nyulik végig, amelynek aránylag tágas üregében a láng akadálytalanul kifejlődhetik. E csatorna (T1) tisztítóajtókon keresztül elülről és hátulról kényelmesen megközelíthető. (C1) csatorna alatt a (k) karok bizonyos mértékig a tüzpart szerepét is játsszák, amennyiben a gázoknak levegővel való keveredését hathatósan előmozdítják.

A (C1) csatornából 130 százalékos fordulattal kilépő égéstermékeket a tagok közé beépített (C2)

csatornák többszörösen megosztva juttatják a tagok merőleges áttöréseiből keletkező (C3) gyűjtőcsatornába, ahonnan a kétszárú (F) füstcsatornán keresztül a kürtöbe jutnak.

(C3) csatornák tisztogatására (T3) ajtók szolgálnak.

Az (A) töltőakna fölött (C) szekundér légvezető csatorna látható, amelyből a (P) szabályozható csappantyú alatt bejutó levegő a tagok közé épített (L) csatornákban keresztül számos vékony sugárba elosztva jut a tüztérbe.

Ugy a (P) szekundér légbevezető csappantyú, mint a (H2) primér légbevezető csappantyú önműködő szabályozó szerkezettel kapcsolható.

A kazánszerkezet működése az eddigiek után nehézség nélkül megérthető.

Az (A) töltőaknából (R) rostélyra egyenletes vastagságú rétegben kétoldalt lecsuszó szén, csak a rostély eleven fölületein foghat tüzet, ahol a begyűjtés után csakhamar élénk parázstűz fejlődik ki, míg az akna felé eső szomszédos rétegekben desztilláció indul meg. A lepárlási termékeket az (L) csatornából számos sugárban kitóduló másodlagos levegő elragadja s a parázstűzbe sodorja, ahol azok meggyuladnak. A gázakna levegővel való tökéletes keveredését az ütközés révén (K) karok is támogatják. A láng teljes kifejlődése s az égés befejeződése (C1) csatornába megy végbe.

Amint látható, az aknában fölhalmozott szén közvetlen hőhatásuktól teljesen izzólálva van s így benne a hőmérséklet a gőzkazánoknál is legfőljebb 100—105 fok emelkedik az időelőtti tömeges desztillációnak lehetősége tehát teljesen ki van zárva. A szén száraz lepárlása időben egyenletesen elosztva, a parázstűzzel párhuzamosan folyik le s így a mérsékelt mennyiségben fejlődő gázokat az igen előnyösen bevezetett másodlagos levegővel módunkban van tökéletesen elégetni.

HAZAI HIREK.

A bányász- és kohásztisztiek selmebányai közgyűlése. A „Magyar Bányász- és Kohásztisztiek Országos Egyesülete” a múlt vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését a bányaiskola nagytermében. A közgyűlés tárgysorozata a következő volt: 1. A közgyűlés ünnepélyes megnyitása; a vendégek üdvözlése; a megbízólevelek átvétele; a közgyűlés megalakulása. 2. A titkár beszámolója az egyesület múlt évi működéséről. 3. A pénztári számadás beterjesztése. 4. A pénztári vizsgáló bizottság jelentése s az elnökségnek a felmentvény megadása; a titkár és pénztáros tiszteletdíjának megállapítása. 5. Az 1912-ik évre szóló költség-előirányzat megállapítása. 6. A módosított alapszabályok elfogadása iránti előterjesztés. 7. A vidéki kiküldöttek jelentéstétele az osztályok múlt évi működéséről. 8. Tisztújítás; a választmányi tagok és a pénztárt vizsgáló bizottság megválasztása. 9. Indítványok. 10. Felolvasások. 11. A jövő évi közgyűlés idejének és helyének megállapítása és a közgyűlés berekesztése. Este 8 órakor

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 96/43.48.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

gyárt mint különleges-
séget és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és dia-
phragma-szivattyukban

társasvacsora volt a Bogyaféle vendéglőben. A közgyűlésre a legközelebbi számaink egyikében még részletesen visszatérünk.

Az általános magnezit részvénytársaság rendkívüli közgyűlését tartja. Tárgysorozata: 1. Igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései. 2. Zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a felmentvény megadása és a nyereség hovatartozására vonatkozó határozat hozatala. 3. Az alapszabályok 1., 7., 8. és 20. §-ainak módosítása. Nyereség- és veszteségszámla 1910. december 31-én. Tartozik: Munkabérek 195.083,75 kor. Üzemeltetési költségek 217.932,40 kor. Általános költségek, igazgatósági és tiszti fizetések 108.437,03 kor. Elsőbb-ségi kötvénykamat 10.520 kor. Fentartási költségek 57.112,47 kor. Leírások 190.000 korona. Nyereségáthozat 1909-ről 9826,87 kor. Egyenleg mint nyereség 197.843,45 korona. Összesen 1.086.755,97 korona. Követel Nyereségáthozat 1909. évről 9826,87 kor. Magnezit-számla 1.076.929,10 kor. Összesen 1.086.755,97 kor.

Uj kőbánya-részvénytársaság. A gróf Wolkenstein Oszkár tulajdonában lévő fehérekőbányát és trachitbányát megvette a Hevesmegyei Gyáripar részvénytársaság, amely 400.000 korona alaptőkével külön társaságot alapít a bányák üzemére.

A magyar építő- és kőbánya-részvénytársaság Tarcslak község határában létesítendő lóvonatu vasút építésére kapott engedélyt.

Sodronykőtélpálya. A Reichmann Ármán-féle debreceni kőbánya részvénytársaság a Tokaj község határában fekvő szőlőhegy lábánál levő kőbányától egyrészt a Bodrog folyó tulsó partjáig, másrészt a tokaji vasút állomásáig sodronykőtélpályát tervez, melynek közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében f. évi július hó 18-ikán tartották meg.

Szünetelő aranybánya üzeme. A bányakapitányságok ujabban erélyesen lépnek fel a „szünetelő“ bányák ellen s az erélyes fellépés rendszerint a jogositvány elvonásával végződik. Akad azonban olyan bánya is, amely nem hagyja megvonni jogositványát és fölveszi az üzemet. Így akar cselekedni a „Kuretyi Szt. Péter aranybányatársulat“. Legalább annyit megtesz, hogy társaságában, — amelyet a zalatnai bányakapitányság hívott össze 3920/1911. számú határozatával szeptember 9-ére — szerepelteti a bánya üzembehelyezését a tárgysorozaton. Hogy aztán tényleg dolgozni is fognak, az majd elvállik.

Uj szénbánya. Nógrádverőce mellett egy érdekcsoport már évek óta kutatott a váci püspöki uradalom területén szén után és a próbafúrások kétségtelenül megállapították, hogy a nógrádverőcei Nyulasdűlőben nagy kiterjedésű, gazdag barnaszén-telepek vannak. Ezeket a telepeket aztán Nagy Dezső, a jeles geológus és Nagy Mihály bányamérnök annyira föltárták, hogy a besztercebányai bányakapitányság a Neumann Lajos által képviselt érdekcsoportnak ehó 16-ikán már bányatelket adományozott a föltárt területen. Az adományozás hivatalos aktusát Stempel Gyula besztercebányai bányakapitány és dr. Holics bányaesküdt végezte; a váci püspökség részéről Nagy Sándor, a püspöki uradalom igazgatója és Maricsék pénztáros voltak jelen és a meghívottak közt volt Weil Miklós is, annak a budapesti pénzcsoportnak a megbízottja, amely a széntelep kialakítására alakul. A szénterület alig két kilométernyire fekszik a nógrádverőcei vasuti állomástól, a vác-balassagyarmati országút mentén. Eddig már két tárnát tártak föl teljesen; az elsőt a váci püspök tiszteletére Károly-Emánuel-tárnának keresztelték el, s mind ebben, mind pedig a Sándor-tárnában, 1,60—1,80 méter vastag a szénréteg. A szén, ahogy a kísérletek és próbaégetések igazolják, igen jó minőségű barnaszén; jobb, mint a szomszédos kódsi szén, mert 4500—5000 kalóriás és éppen ezért a vasúthoz, valamint a fővároshoz való közelsége, szép jövővel biztat. A föltárás munkája most folyik tovább és az eddigi eredményből ítélve, az új bányatelep csakhamar számottevő gazdasági faktora lesz az országnak.

Pályázat. A désaknai m. kir. sóbányahivatalnál kinevezés folytán megüresedett mázsaszküdti állásra, melylyel évi 800 korona fizetés, az 1904. évi I. t.-cz. alapján járó 200 korona személyi pótlék, természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakpénz, 25 köbm. tüzifa és 50 kilogramm sójárándóság élvezete van összekötve, ezennel pályázatot hirdetnek. A sajátkezűleg megírt kérvények augusztus 30-ig nyújtandók be.

Bányatársaságok. Az abrudbányai kir. bányabiztosság David Samu abrudbányai lakos, igazgató kérelmére a „Vikai vasbányatársulat“ részére október hó 3-ának d. e. 10 órájára rendkívüli társasgyűlést rendelt el. Ugyancsak Képes Kálmán abrudbányai lakos, igazgató kérelmére az „Egyesült Szt. János Nepomuk Mária Magdolna Valea Verde“ és „Szt. Háromság Valea Limpede“ bányatársulat részére f. év október 7-ének d. e. 10 órájára rendkívüli társasgyűlést rendelt el.

Bánya-elvonások. Könnyű és olcsó dolog valamely kutatómunkára a jogositványt megszerezni, viszont nehéz és költséges a lefoglalt területet üzembe helyezni. Ezt bizonyítja az is, hogy a bányakapitányságok egymásra elvonják a jogositványokat az üzemben kívül álló vagy elhanyagolt bányáktól. Legújabbán a zalatnai bányakapitányság a Szt. János Nepomuk cégű bányatársulat Bucsumpoén községben a Pareu Csörtului táján fekvő „Octavián“ s a Konczu hegyen a Pareului

Uti hőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

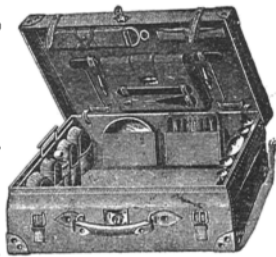
Budapest, IV., Múzeum-körút 5. Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak.

A cím fontos.

(B)3832,611,24)

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS TÖMITÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Bláz helyen fekvő „Szt. György“ védnevű bányától következetes üzemelhanyagolás miatt kimondta a jogositmány elvonását. Egyben megkereste a gyulafehérvári kir. törvényszéket, mint bányabíróságot, hogy a bányatelekkönyv V. köt. I. r. 107. lap. bejegyzett Octavián és Szt. György védnevű bányatelkek teherlapjára jelen elvonási határozat kiadását feljegyezze.

Ugyanilyen sorsra jutott a Szt. Joan Georgina cégű bányatársulat Alsófehérmegye verespataki járásban, Bucsony községben a Frászen hegyen fekvő Georgina védnevű adományozott bányaterület.

Uj márványtelep. Sulkowski herceg arad-vármegyei aranyági erdeiben nagy gazdaságu fehér (carrarai) és sárgaeres márványbányát találtak. A fehér márvány szobrászati, a sárgaeres pedig építési célokra kitűnően megfelel. Az uradalmi jószágigazgatóság házilag nem üzi a bányászatot, hanem a kiaknázásra bérli keres.

Szerencsétlenségek. Halál a tárnában. A bruxi császártárnában a leomló kőszénrétegek két munkást maguk alá temettek. Az egyikük, Suck József három gyermek apja, holtan került elő a törmelék alól. A másik munkás, Schilhan János súlyosan megsebesült. -- Pécsről írják lapunknak: A János-aknában Scheffler János 24 éves munkás le akart szállni a bányába, de oly szerencsétlenül járt, hogy a szénkirakó daru ütésétől szörnyet halt. — Robbanás egy angol kőszénbányában. A rotterdami kőszénbányákban robbanás történt és sok bányász a mélységben rekedt. Eddig három holttestet hoztak ki a tárnából. — Baleset. Bors György 57 éves komlói bányász, amint munka után fáradtan a felvonó gépből ki akart szállni, megbotlott és ballábszárát eltörte. Borsot a pécsi kórházba szállították.

Vasipari vállalatok fuziója. Brüsszelben a múlt hónapban a Düdelingen, Burbach és Eich társaságok igazgatóságai közös értekezletet tartottak, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy a három vállalat egyesülni fog. Düdelingen fogja abszorbeálni a másik két vállalatot, még pedig egy burbach-i részvényért adnak 7 és 1/4 düdelingeni részvényt, egy eichi részvényért pedig 4 düdelingeni részvényt. Elhatározták még, hogy Eschben egy nagyobb acélművet létesítsenek. A mondott társaságok közgyűlései legközelebb fogják a megállapodásokat jóváhagyni, illetőleg a fuziót kimondani.

Érdekközösség. A bochumi Deutsch-Luxemburgische Bergwerk und Hütten-Aktiengesellschaft és a rümlingeni Rümmlinger Hochöfen und Stahlwerke Rümmlingen-St. Ingbert vállalatok érdekközösségre léptek egymással. A két társaságot a Deutsch-Luxemburgi vállalat fogja kereskedelmileg igazgatni és a Rümmlingeni vállalat által szükségelt pénzeket is ő fogja előlegezni. Az egyezség 1911. július 1-től számított 30 évre szól.

Márványkivitel Oroszországba. A varsói piacon kereslet mutatkozik magyar származásu vörös tömbmárvány iránt. Azon hazai márványbányatulajdonosok, akik ezen cikket Oroszországba szállítani óhajtanak, egy varsói márványfeldolgozó mű címét, amely ezen cikk iránt érdeklődik, megtudhatják a m. kir. kereskedelmi muzeumnál.

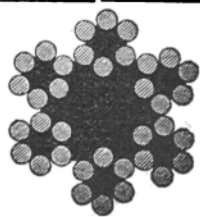
A porosz államvasutak kőszénfogyasztása. A porosz államvasutak vonatforgalmának lebonyolítására üzemben volt 8900 mozdony, az elmúlt (1909—1910.) üzemévben 924 millió tonna szenet fogyasztott. Ez a fogyasztott szén kerek összegben 138 millió korona értéket képvisel. A szénfogyasztás révén nyert erő kifejtés 2580 millió lóerő, amiből 1500 millió esik a tehervonatok forgalmára.

Olasz bányamunkások sztrájkja. A karrarai márványbányák tizenhatezer munkása sztrájkba lépett. Negyvenszázalékos béremelést követelnek.

A leipzig-i káli piac. A szövetségtanács által a kálisíróról szóló törvény végrehajtása tárgyában június végén nyilvánosságra hozott határozatok az érdekelt körökben érthető módon igen élénk visszhangra találtak. A kereskedelmi forgalomnak szigorú formák közti szabályozását a reális alapokon nyugvó cégek örömmel üdvözlők, mint szükséges és kívánatos intézkedéseket. Feljegyezni való még az ascherslebeni káli-csoport egyezkedése amerikai feleivel, amely még folyik. A káliszindikátus evvel az ügygyel szemben neutrális

KÜLFÖLDI HIREK.

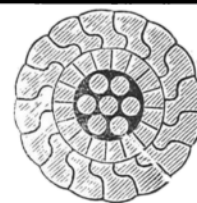
Angol bányászlázadás. A monmouthshirei bányakerületben f. hó 22-én ismét zavargások voltak, melyek különösen Ebb Vale, Rhymney és Tredegar városokban voltak igen hevesek. Vale városban a zavargás akkora volt, hogy a hatóság fölolvastatta a lázadási aktát és a katonaságnak szuronytámadást kellett intéznie a tömeg ellen.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodrony kötelek.**

!!! Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb. !!!

(B. 2095. 619. 25.)

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden czélnak megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

magatartást foglal el. Általánosságban a káliipar helyzete most olyan kielégítő, mint még soha. Egymásután történnek újabb furások. Sachsen-Weimarban van kilátásban egy újabb kálmű, a Deutsche Erdöl-Aktiengesellschaft pedig Wieselbach közelében akar furatni. Az egyes művek tiszta nyeresége azonban mégis alacsonyabb valamivel annál, amit vártak, mert nagyobb összegeket kellett fordítani a szennyviz-levezető csatornák megépítésére.

A felsősziléziai szénpiac. A felsősziléziai szénüzlet június havában kielégítő lefolyású volt, miután a fogyasztók tartózkodó álláspontjukat elhagyták annyival is inkább, mert a készletek felhalmozódása a bányáknál nem következett be, sőt inkább annyira megcsappantak, hogy az árak leszállítására egyelőre gondolni sem lehet. Az Oderán való szállítás is kedvezően fejlődött, bár a Neisse torkolatánál történt gátszakadás a közlekedést egy időre megszakította s több szállítmánynak utközben kellett vesztelnie. Az aprószénből azonban elég áll rendelkezésre. Június havában összesen 2,193,070 tonna felsősziléziai szenet szállítottak el. Az elszállítás ez év első felében 12% százalékkal emelkedett a megelőző évhez képest. Ebben az emelkedésben nagy szerepet játszott a felsősziléziai szénkonvenció terjeszkedési politikája, amelynek az új bányák üzembehelyezésével lépést kellett tartania. Az északnémetországi, közép- és délnémetországi összeköttetéseket mind felújították. Természetes, hogy ez az árak tetemes leszállításával járt, miután a fogyasztási terület kiterjesztése a vetesnyt nagyon kiélesítette. Igaz ugyan, hogy a sziléziai ipari kerületben levő gyáraknak árengedményeket biztosítottak, de ezek az engedmények nincsenek arányban a készárúk árának jelentékeny hanyatlásával. Az ipari szénfőlösiég nagyon érezhető, bár ennek a minőségnek a fogyasztása az utóbbi időben emelkedett s Berlinbe és a Keleti-tenger vidékére is többet küldtek belőle, mint rendszeren. Berlinben és a Keleti-tenger vidékén az angol szenet kellett kiszorítani a piacról s ez csak árengedménnyel volt lehetséges. Újabbán ismét beadványt intéztek a porosz államvasutak igazgatóságához, amelyben kedvezményes tarifák engedélyezését kéri azzal az indokolással, hogy különösen a felsősziléziai szénkerület, kedvezőtlen fekvésére való tekintettel, nincs abban a helyzetben, hogy szénbőségének megfelelő mennyiséget termeljen és értékesítsen. A pírshén kereslete valamivel emelkedett ugyan, hanem azért a forgalom általában véve vontatott volt, mert a termés nem tartott lépést a fogyasztással s a kohók kénytelenek voltak üzemüket korlátozni. Ausztriába és Orosz-Lengyelországba nagyobb mennyiségeket szállítottak el. A gáz előállítására való szén forgalma nem volt kielégítő, amennyiben a termelt mennyiséget nagyon nehezen lehetett értékesíteni, úgy hogy egyes bányák üzemüket kénytelenek voltak korlátozni. Itt-ott a gáz előállítására való szén árát is leszállították. A kén-savas ammoniák irányzata változatlanul szilárd maradt. Ószre valószínűleg áruhiány fog beállni. A kereskedők és a gyárosok különben későbbi határidőkre alkora köteleket csináltak, hogy tavaszra mindeesetre szükség fog mutatkozni. A pírshén többi melléktermékeinek helyzete kielégítő volt, amennyiben benzolt, szurkot és kátrányt ugyanannyit rendeltek meg, mint rendszeren.

KÖNYVSZEMLE.

A gázmotorok gyakorlati kézikönyve. A világító-gáz-, generátorgáz-, benzin- és nyersolaj-motorok szerkezete, használata és kezelése. Motorokkal dolgozók

számára írta: Ordódy János okl. gépészmérnök, a m. kir. technológiai iparmuzeum tanára.

A kisipari benzin- és nyersolaj-motorok technikai és gazdasági előnyeiknél fogva az ipari és mezőgazdasági termelésben egyaránt nagy mértékben terjedtek el, a nagyobb szivó rendszerű generátorgáz-motorok és különösen az újabb Diesel rendszerű nyersolaj-motorok pedig nagy teret szorítottak maguknak a gőzgépek rovására a nagyiparban is. Használatuknak ezidő szerint hátránya, terjedésüknek erős gátja az, hogy ezeket a gépeket ma még nem ismerik kellően és kezelésükben hiányzik a szükséges gyakorlat. Ezeknek következménye sok esetben a motorok beszerzésénél a rendszer és gépnagyság hibás megválasztása, a gépek kezeléséből származó üzemi zavarok, szünetelések, költséges javítások, sőt a gépek idő előtti romlásai is.

Ordódy tanárnak ezen most megjelent munkája éppen a motor üzemmel járó nehézségek csökkentésének a lehetőségét adja meg. A különböző rendszereket és gyártmányokat tisztán a praxis, a gyakorlati használhatóság szempontjaiból tárgyalja. A főszólyt az üzembiztos és gazdaságos kezelésre, az üzemi zavarok okainak felkutatására, preventív elhárítására és megelőzésére veti.

A kisipari- és mezőgazdasági benzin- és nyersolaj-motorok mellett, részletesen tárgyalja le a generátorgáz-motorokat is, valamint a legújabb, a Diesel-féle elvek szerint működő nyersolaj-motorokat is. Ezek a gépek ismertetésénél is a kezelésre és a származható üzemi zavarokra veti a főszólyt. Gyakorlati céljának megfelelően tárgyalási modora teljesen népszerű, fejtegetéseit nemcsak műszakilag iskolázott szakemberek, hanem az elméleti gépészeti ismereteket nélkülözők is megérthetik. Mindezeknél fogva a munka nagy segítségére lehet a motorkezelőnek is.

A könyv terjedelme 300 lap, számos magyarázó ábrával. Ára füzve 7 korona, vászonkötésben 8 korona. Kapható a technológiai iparmuzeum portásánál, VIII., József-körút 6. szám, megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VIII., Mátyás-tér 14. II. em. III. szám.

A szerkesztésért felelős: **Dr. Bischitz Béla.**

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetősége Kolozsvárott.
24900/911. szám.

Versenytárgyalási hirdetés.

A magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar kir. államvasutak Tövis állomásán levő emeletes felvételi épület teljes kiépítése céljából szükséges munkák végrehajtására. A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, az ajánlati minta és az egységárjegyzék, az ajánlati minta és a szerződéstervezet, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Bocskay-tér 4, II. em. 52. ajtósz.), valamint a nagyenyedi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők. Az ajánlatot, valamint a hozzátartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni az ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1911. évi szeptember hó 5-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül, vagy posta útján beküldeni.

Az egyes munkanemekre külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVESZŐR-GÉPSZIJAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEK BEN:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RESZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Az ajánlat borítékát következő felírással kell ellátni:

Ajánlat a 24393.911. sz. versenytárgyalási hirdetéshez kiirt munkálatokra. Ajánlattevő köteles bántépén gyanánt az általa ajánlott végösszegnek 250.000 kor.-ig terjedő részletéért 5%-ot, azonfelül pedig 2%-ot készpénzben, vagy biztosítékképpen értékpapírokban hivatkozással a jelen hirdetés számára, legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1911. évi szeptember hó 4-én délután 1 óráig a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárában (Bocskay-tér 4. sz. földszint) letenni. A bántépénről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapírokat a budapesti áru- és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de névértékét meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatokat, melyeket nem az előirt módon tesznek, vagy amelyből valamely melléklet hiányzik, nem vesszünk figyelembe. A beérkezett ajánlatokat 1911. évi szeptember hó 5-én déli 12 órakor fogjuk felbontani, amikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek. Az ajánlatok felett 1911. évi szeptember hó 30-ig történik döntés. Ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak. Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képességgel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni. Az ajánlattevőnek vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felemlítendőek és igazolandók. Az ajánlattevők, kik a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ez ideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak. Alulírott üzletvezetőség fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlati árakra való tekintet nélkül, szabadon választhasson.

Kelt Kolozsvárt, 1911. augusztus hóban.

Az üzletvezetőség.

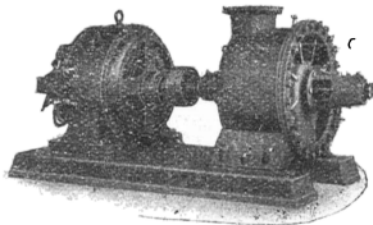
(Utánnymást nem díjazunk.)

Erhardt és Sehmer gépgyára Saarbrücken.

Vezérképviselő: **FLAMM ADOLF**
műszaki irodája és gépészeti berendezések vállalat
Budapest, II., Margit-körút 48. sz.

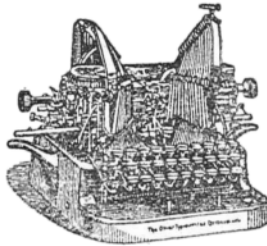
Szállít: bányá- és kohógépeket, Dieselnyersolaj motorokat, Centrifugális turbo-szivattyukat, gázgenerátorokat, Briquettsajtókat és dugattyus szivattyukat.

B:3885/641/52

Szent-Lukács-fürdő, téli és nyárigyógyhely, Budán

csusz, köszvény, ideg- és bőrbajok ellen. Iszapfürdők, iszapborogatások, kő- és kádfürdők, külön férfi- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógyvizuszodák. Szállodák, gondos penzió. KRISTÁLY forrásásványviz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás K. 677 501 52, II)

THE OLIVER látható írásu IRÓGÉP

legújabb VI-os modelje megjelent, mely rovatol és vonaloz. Díjmentes bemutatás az ország bármely részében. Kérjen Prospektust. Magyarországi vezérképviselők: **Bérczi és Shires, Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.** (B 3881. 617. 25)

Szlovákiai sósvíz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS HUGYSZERVERI BAJOKAT GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a „Magyar Ásványviz Forgalmi és Kivitteli R.-T.”-nél, Budapest Telefon 162-84. B:2270 411 17

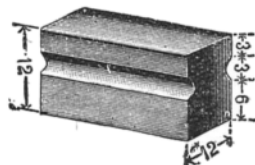
Keresünk

nyugdíjas bányamérnököt egy a bányák részére alkalmas cikk terjesztésére. Ajánlatok „Szép mellékjövedelem 37” jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

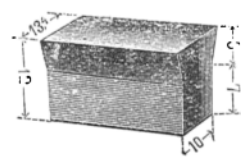
Egy PÖGE-féle egyenáramu Dynamo

110 volt, 16 amper, 1700 fordulat és egy kapcsoló tábla 1 voltmérővel, ólmos biztosítékkal, kapcsolóval és gerjesztővel eladó. Ajánlatok „Dynamó 133” jeligére Blockner J. hirdetőirodájába Semmelweis-utca 4. kéretnek.

Dr. ALB. LESSING, Nürnberg-Glaishammer

elektromos szenek gyára

Különlegesség: Szénkefék és bronzszénkefék dynamógépek és elektromotorok részére.

Több mint 5,000 létesítmény

Eckardt Vilmos és Hotop Ernő részvénytársaság
 BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utca 6. szám.
 Tervezünk és vállalunk 1870. év óta:

Téglaégetőket, tető cserépgyárakat, chamoto-téglagyárakat, mészégetőket, magnezitgyárakat tüzelesi berendezéseket, gyárkéményeket, kazánbefelezéseket.

B 726 507, 23.)

BUDAPESTI KÖNYVNYOMDA VÁLLALAT

Kereskedelmi, ipari reklám-nyomtatványok modern kivitelben készülnek.

VIII., Német-utca 9. Telefon 95-18.

DRÄGER MENTŐ-KÉSZÜLÉKE

Bányák és tűzoltók számára.

Német birod. és osztr. szabadalom. Több mint 4800 készülék forgalomban. Arany érem St. Louis 1904 — Lüttich 1905 — Jekaterinoslaw 1910 —

Dräger Oxigén tartánya újra-töltésre legalkalmasabb. Dräger Pulmotorja. Automatikus oxigénfejlesztő gépe mester-séges légzésre.

Dräger Hordágya friss levegő sisakkal. Dräger Magasnyomású töltőszivattyuja komprimált oxigén részére.

Dräger Villamos bányalámpája 12' órai világítás céljaira 1 1/2 N. K. lámpával. Dräger Villamos sisaklámpája három órai világításra. Dräger záró ventilje acélskorongokra.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

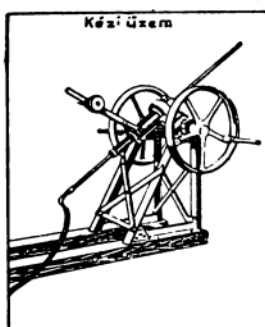
Drägerwerk R. L. LÜBECK.

Modern mentő készülékek különlegességi gyára :: Vezérképviselő Magyarországon részére Ligeti és Bíró Budapest V., Vigszínház-utca 5. B. 2044/1050/426/42)

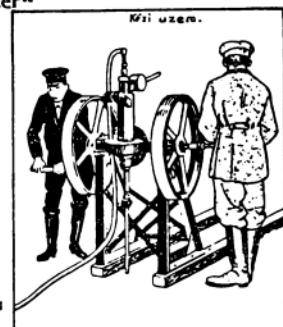

Kombinált közetfurógép kézi és gépüzemre

"Craelius rendszer"

Kézi üzem

Gép üzem.

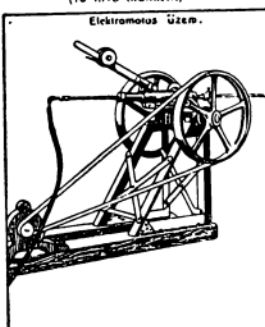
Furómagok közösen formaiából

Nélkülözhetetlen bányáknál, aknáknál, kőbányáknál, mész és cementműveknél, mindenféle egyéb furásoknál. Minden irányban tur 250 m. mélységig, sőt mélyebbre is.

A furómagok épek s így az átfúrt réteg hű képét nyerjük.

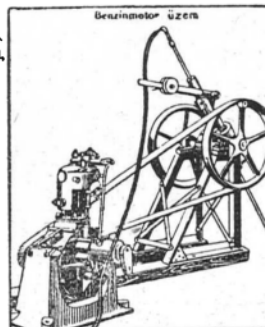
Igen nagy teljesítmény Egyszerű és szilárd Nem igényel javítást.

Legkisebb erőfogyasztás (10 m=8 óránként) Tért fogata kicsi (2 x 2 x 2 m)

Elektrómotoros üzem.

Saját rendszerű gyémánt fogtatal, kicserélhető ércfészkekkel, igen kis gyémánt felhasználással

Benzinmotoros üzem.

Gyémánt furókor

LANGE, LORCKE & Co.
 Sörgönyolm: Lange Lorcke, Brieg, Bez. Breslau, gyémánt szerszám gyár Brieg, 13 Bez. Breslau.

Távbeszélő 34.
 049/163/28.)

Állást keres!

józan életű bányaiskolát jelesen végzett erőteljes egyének a kőszén és barnaszénbányászokban nagy gyakorlatossága van, bánya és külszín méréseket önállóan véggez, valamint irodai teendőket, üzemvezetői, bányamérői, vagy főaknászai állást keres. Fizetési igény 200 K, lakás és világítás. Ajánlatok „Megbízható” jelleg alatt a kiadóba. (B 3633. 636 35.)

FAMETSZETEKÉK ÉS KLISÉKÉK
 ELSŐRENDŰ KIVITELBEN,
FELTUNÓ MODON
 JUTÁNYOS ÁRBAN ÉS RÖVID HATÁRIDŐ ALATT SZÁLLITOK.

HEINRICH HAGEMANN
 XYLOGRAFIAI MŰINTÉZET
 WIEN XVII/1 BLUMENG. 7